

Sygn. akt XXI Pa 430/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 sierpnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXI Wydział Pracy w składzie:

Przewodniczący:	SSO Dorota Czyżewska (spr.)
Sędziowie:	SO Sylwia Kulma SO Bożena Rzewuska
Protokolant:	st.sekr.sądowy Renata Socha

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 25 sierpnia 2016 r. w Warszawie

sprawy z powództwa W. K.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

oraz (...) Zakładowi (...) na (...) Spółce Akcyjnej w W.

o ustalenie, odszkodowanie

na skutek apelacji wniesionej przez powódkę

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie

z dnia 21 kwietnia 2016 roku sygn. akt VIII P 26/15

1. oddala apelację;

2. zasądza od W. K. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 1980 (jeden tysiąc dziewięćset osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w instancji odwoławczej oraz na rzecz (...) Zakładu (...) na (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 1980 (jeden tysiąc dziewięćset osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w instancji odwoławczej.

Bożena Rzewuska Dorota Czyżewska Sylwia Kulma

Sygn. akt XXI Pa 430/16

UZASADNIENIE

I Stanowiska stron

W. K. zastępowana przez profesjonalnego pełnomocnika na rozprawie 16 grudnia 2014 roku prowadzonej przed Sądem Rejonowym w sprawie VIII P 1477/13 złożyła do protokołu powództwo skierowane przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W. oraz (...) Zakładowi (...) na (...) S.A. z siedzibą w W., w którym wniosła o ustalenie treści stosunku pracy

pomiędzy powódką a pozwanymi w ten sposób, że powódka była zatrudniona na stanowisku kupiec od 17 grudnia 2013 r. do 28 grudnia 2015 r. Ponadto powódka wniosła o zasądzenie od pozwanych na jej rzecz wynagrodzenia w części niewypłaconej.

W piśmie złożonym na rozprawie 14 kwietnia 2015 r. pełnomocnik powódki sprecyzował roszczenie o ustalenie treści stosunku pracy pomiędzy pozwanym (...) S.A. w W. w ten sposób, że powódka od 1 kwietnia 2014 r. do 28 lutego 2015 r. była zatrudniona jako kupiec na 0,65 etatu z wynagrodzeniem 6500 zł brutto miesięcznie. Natomiast pomiędzy pozwanym (...) S.A. w W. w ten sposób, że powódka od 1 kwietnia 2014 r. do 28 lutego 2015 r. była zatrudniona jako kupiec na 0,35 etatu z wynagrodzeniem 3500 zł brutto miesięcznie. Powódka twierdziła, że po przywróceniu do pracy na dotychczasowym stanowisku na podstawie prawomocnego wyroku sądu, zajmowała stanowisko kupca, zaś pozwani niezgodnie z prawem wypowiedzieli jej warunki pracy i płacy. Powódka podniosła, że w przepisany terminie wniosła do tut. Sądu odwołanie od wypowiedzenia, domagając się przywrócenia do pracy na dotychczasowych warunkach, natomiast następnie wobec szykan, jakich dopuszczali się pracodawcy, powódka złożyła obu pracodawcom oświadczenia o wypowiedzeniu umów o pracę, wobec czego cofnęła powództwo ze zrzeczeniem się roszczenia o przywrócenie do pracy. Co do interesu prawnego powództwa o ustalenie powódka wskazała, że ustalenie treści stosunku pracy pozwoli na ubieganie się o wypłatę części wynagrodzeń, których nie wypłacono jej w wyniku niezgodnego z prawem obniżenia wynagrodzeń, ustalenia w prawidłowej wysokości składek na ubezpieczenia społeczne za okres od 1 kwietnia 2014 r. do 28 lutego 2015 r. oraz uzyskania wyrównania zasiłku chorobowego za czas niezdolności do pracy przypadającej w tym okresie.

W odpowiedzi na pozew pozwani (...) S.A. z siedzibą w W. oraz (...) Zakład (...) na (...) S.A. z siedzibą w W. wniesli o oddalenie powództw w całości oraz zasądzenie od powódki kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwani wskazali, że powódka odwołuje się do stanowiska kupca, nie opisując co należy rozumieć pod tym pojęciem, zaś zdaniem pozwanego stanowisko takie nie istnieje. W ocenie pozwanych nie zostały spełnione przesłanki żądania ustalenia, albowiem powództwo to nie może być wytoczone, jeśli naruszenie prawa już nastąpiło i powodowi przysługuje roszczenie o świadczenie. Ponadto, pozwani wskazywali, że powództwo o ustalenie nie stanowi roszczenia alternatywnego do roszczenia opartego o art. 42 k.p. Zdaniem pozwanych złożone przez nich wypowiedzenia, aby nie wywołały zamierzonego skutku mogły być zakwestionowane poprzez złożenie oświadczeń o odmowie przyjęcia nowych warunków zatrudnienia lub w drodze powództwa o uznanie wypowiedzeń za bezskuteczne, o odszkodowanie lub o przywrócenie do pracy na poprzednie warunki. Pozwani wskazali, że powódka zrezygnowała z kwestionowania wypowiedzeń zmieniających i zrzekła się roszczeń, zaś obecne żądania pozostają w sprzeczności z konstrukcją środków ochrony pracownika przed rozwiązaniem lub zmianą stosunku pracy, które mogą być dochodzone w przewidzianych terminach.

Pełnomocnik powódki na rozprawie 23 czerwca 2015 r. rozszerzył powództwo domagając się odszkodowania od obu pozwanych, które miało stanowić różnicę między otrzymanym wynagrodzeniem u pozwanych, a wynagrodzeniem, jakie powódka otrzymałaby, gdyby pozwany postąpił zgodnie z wyrokiem. Jako podstawę wskazany został przepis art. 415 k.c. w zw. z art. 300 k.p.

Pełnomocnik pozwanego wnosil o oddalenie powództwa.

W piśmie z 29 czerwca 2015 r. pełnomocnik powódki sprecyzował, że żądanie ustalenia ma charakter „przesłankowy” wobec roszczenia o odszkodowanie. Jednocześnie strona powodowa twierdziła, iż nie cofnęła zarzutów wobec wypowiedzenia zmieniającego ani żądania ustalenia, że dokonane przez pozwanych wypowiedzenia były niezgodne z prawem a jedynie zrezygnowała ze wskazanego pierwotnie roszczenia zgłaszanego w związku z tymi zarzutami.

II Wyrok Sądu pierwszej instancji

Wyrokiem z 21 kwietnia 2016 r., sygn. akt VIII P 26/15, Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieścia, VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił powództwo.

III Ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji

Sąd ustalił, że W. K. była zatrudniona w (...) S.A. z siedzibą w W. od 1 sierpnia 2007 r. do 31 sierpnia 2011 r. w wymiarze 0,65 etatu oraz w okresie od 1 września 2011 r. do 31 października 2011 r. w wymiarze 0,49 etatu. Natomiast w (...) Zakładzie (...) na (...) S.A. z siedzibą w W. była zatrudniona od 1 sierpnia 2007 r. do 31 sierpnia 2011 r. w wymiarze 0,35 etatu oraz w okresie od 1 września 2011 r. do 31 października 2011 r. w wymiarze 0,26 etatu.

Pismami z 27 września 2011 r. (...) S.A. oraz (...) na (...) S.A. dokonali wypowiedzenia umów o pracę zawartych z W. K.. Następnie w wyniku wniesionego powództwa Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie przywrócił W. K. do pracy w (...) S.A. oraz (...) na (...) S.A. na dotychczasowych warunkach pracy i płacy.

W latach 2011-2013 (...) S.A. w W. oraz (...) na (...) S.A. w W. dokonało szeregu zmian organizacyjnych, obejmujących m.in. Biuro (...), a także zasady wynagradzania pracowników, zawarte w zakładowym układzie zbiorowym pracy. Przeprowadzony został proces wartościowania stanowisk, w wyniku którego zmieniono nazwy stanowisk oraz system wynagradzania.

Po przywróceniu do pracy W. K. była zatrudniona w (...) S.A. z siedzibą w W. od 17 grudnia 2013 r. do 28 lutego 2015 r. w wymiarze 0,65 etatu, natomiast w (...) Zakładzie (...) na (...) S.A. z siedzibą w W. była zatrudniona od 17 grudnia 2013 r. do 28 lutego 2015 r. w wymiarze 0,35 etatu. W dniu 18 grudnia 2013 r. (...) S.A. w W. oraz (...) na (...) S.A. w W. wypowiedziało W. K. umowę o pracę w części dotyczącej zajmowanego stanowiska oraz warunków wynagrodzenia.

W dniu 30 grudnia 2013 r. do Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie wpłynęło pismo W. K., w którym złożyła odwołanie od ww. wypowiedzeń zmieniających warunki pracy i płacy. Sprawa toczyła się pod sygn. akt VIII P 1477/13. Następnie roszczenie zostało sprecyzowane poprzez żądanie przywrócenia do pracy na dotychczasowych warunkach pracy i płacy, które zostało cofnięte wraz ze zrzeczeniem się roszczenia.

W. K. złożyła wypowiedzenie umowy o pracę. Okres wypowiedzenia upłynął z 28 lutego 2015 r.

Wynagrodzenie W. K. liczone jak ekwiwalent za niewykorzystany urlop wypoczynkowy, wynosiło 7.518,10 zł z tytułu umowy zawartej z (...) S.A. w W. oraz 4048,30 zł miesięcznie z tytułu umowy zawartej z (...) na (...) S.A. w W..

V Rozważania prawne Sądu pierwszej instancji

Sąd Rejonowy uznał, że powództwo podlegało oddaleniu.

Sąd podniósł, że powódka nie złożyła oświadczenia o odmowie przyjęcia zaproponowanych warunków, lecz w przepisany termin złożyła do Sądu odwołanie od wypowiedzenia zmieniającego z 18 grudnia 2013 r. Postępowanie wywołane wniesieniem odwołania było prowadzone pod sygn. akt VIII P 1477/13. Następnie żądanie powódki zostało sprecyzowane poprzez wskazanie, że domaga się przywrócenia do pracy na poprzednie warunki. Natomiast 16 grudnia 2014 r. pełnomocnik powódki wskazał, że w związku z wypowiedzeniem umowy o pracę przez powódkę, przywrócenie do pracy jest niecelowe. Jednocześnie oświadczył, że cofa powództwo o przywrócenie do pracy ze zrzeczeniem się roszczenia, dodatkowo wskazując, że domaga się ustalenia treści stosunku pracy pomiędzy powódką a pozwanymi oraz wnosi o zasądzenie na rzecz powódki od pozwanych wynagrodzenia w części niewypłaconej powódce.

Sąd Rejonowy wskazał, że wobec cofnięcia powództwa ze zrzeczeniem się roszczenia na podstawie art. 203 § 1 k.p. zgoda pozwanych nie była wymagana. Dlatego też Sąd umorzył postępowanie wywołane wniesieniem odwołania od wypowiedzeń zmieniających, prowadzone pod sygn. akt VIII P 1477/13, zaś postanowienie o umorzeniu stało się prawomocne. W tej sytuacji Sąd stwierdził, że powódka, zastępowana przez zawodowego pełnomocnika nie złożyła oświadczenia o odmowie przyjęcia zaproponowanych warunków, zaś powództwo oparte o art. 45 k.p. w zw. z art. 42 k.p. zostało cofnięte, a postępowanie umorzone.

Sąd zwrócił również uwagę na to, że zgodnie z art. 203 § 2 zd. 1 k.p.c. pozew cofnięty nie wywołuje żadnych skutków, jakie ustawa wiąże z wytoczeniem powództwa. Zatem wniesione odwołanie od wypowiedzeń zmieniających

z 18 grudnia 2013 r. nie wywołało żadnych skutków prawnych, zaś wobec braku oświadczenia o odmowie przyjęcia zaproponowanych warunków, wypowiedzenie stało się skuteczne wraz z upływem terminu wypowiedzenia. Mając to na uwadze Sąd pierwszej instancji stwierdził, że powódka nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych, dzięki którym mogła doprowadzić do zakwestionowania zgodności z prawem wypowiedzenia. Bowiem jedynym środkiem prawnym, który mógł doprowadzić do wzruszenia wypowiedzenia było wniesienie odwołania na podstawie art. 44 k.p. Z kolei przepis zawarty w art. 45 k.p. określa, iż w razie ustalenia, że wypowiedzenie jest nieuzasadnione lub narusza przepisy o wypowiedzaniu umów, sąd pracy – stosownie do żądania pracownika – orzeka o bezskuteczności wypowiedzenia, a jeżeli umowa uległa już rozwiązaniu - o przywróceniu pracownika do pracy na poprzednich warunkach albo o odszkodowaniu. Powódka wprawdzie wniosła odwołanie wraz z żądaniem przywrócenia do pracy na poprzednich warunkach, jednakże następnie powództwo w tym zakresie cofnęła, zaś powództwo cofnięte nie wywołuje żadnych skutków prawnych. W tej sytuacji Sąd uznał, że odwołanie nie zostało w ogóle wniesione w przepisany terminie 7 dni, wynikającym z art. 264 k.p., a tym samym wypowiedzenie nie zostało zakwestionowane przez powódkę.

Sąd podkreślił nadto, że wniesienie w miejsce żądania przywrócenia do pracy, roszczenia o ustalenie treści stosunku pracy pomiędzy powódką a pozwanymi, nie mogło być uznane za spełniające kryteria odwołania od wypowiedzenia. Pozytywne rozpoznanie odwołania wniesionego przez pracownika może doprowadzić do skutku w postaci bezskuteczności złożonego wypowiedzenia zmieniającego – w sytuacji, gdy rozstrzygnięcie zapada przed końcem okresu wypowiedzenia – lub poprzez przywrócenie pracownika do pracy na poprzednich warunkach – gdy okres wypowiedzenia już upłynął. Natomiast pracownik może zgłosić alternatywne roszczenie o odszkodowanie, które rozpoznawane jest przez sąd także w przypadku, gdy sąd ustali, że uwzględnienie żądania pracownika uznania wypowiedzenia za bezskuteczne lub przywrócenia do pracy jest niemożliwe lub niecelowe. Powódka rezygnując z roszczenia o przywrócenie do pracy na poprzednich warunkach nie zgłosiła roszczenia o odszkodowanie, wobec czego Sąd uznał, że cofa powództwo w zakresie wniesionego odwołania. Bowiem tylko wskazane powyżej roszczenia mogą być dochodzone na drodze wniesionego odwołania od wypowiedzenia zmieniającego.

Sąd podkreślił również, że powództwo o ustalenie treści stosunku pracy jest co do zasady dopuszczalne na podstawie art. 189 k.p.c., jednakże nie zastępuje odwołania od wypowiedzenia. Zgodnie z tym przepisem powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

W dalszej części rozważań Sąd Rejonowy stanął na stanowisku, że powództwo o ustalenie w rzeczywistości zmierza do wzruszenia wypowiedzeń zmieniających złożonych przez pozwanych 18 grudnia 2013 r. Żądanie to nie może być jednak uwzględnione, albowiem powódka mogła uzyskać ochronę przed niezasadnym w jej opinii wypowiedzeniem zmieniającym na drodze odwołania od wypowiedzenia. Zatem w świetle wskazanych powyżej przesłanek dopuszczalności powództwa o ustalenie, powódce przysługiwało inne roszczenie, oparte na podstawie art. 45 w zw. z art. 42 k.p., które wyłączało możliwość wniesienia powództwa o ustalenie na podstawie art. 189 k.p.c. Co więcej, wobec cofnięcia przez powódkę zastępowaną przez zawodowego pełnomocnika powództwa o przywrócenie do pracy wraz ze zrzeczeniem się roszczenia, zgłoszonego następnie roszczenia o ustalenie nie można traktować jako żądania opartego o treść art. 45 w zw. z art. 42 k.p. W tej sytuacji powódka nie ma interesu prawnego w żądaniu ustalenia, albowiem powódce służyło konkretne roszczenie zmierzające do stwierdzenia bezzasadności lub niezgodności z prawem wypowiedzeń zmieniających złożonych przez pozwanych. Skoro zaś z roszczeń tych zrezygnowała, czemu wyraz dała w cofnięciu powództwa wraz ze zrzeczeniem się roszczenia, to brak jakichkolwiek podstaw do uznania, że ma interes prawny w ustaleniu treści stosunku pracy w zakresie bezskuteczności wypowiedzenia. Powództwo o ustalenie jest dopuszczalne bowiem jedynie w sytuacjach, w których powód nie może uzyskać ochrony prawnej w inny sposób, co nie miało miejsca w niniejszej sprawie. Nie można natomiast uznać, że powództwo o ustalenie jest możliwe w sytuacji, w której inne roszczenie nie może być już dochodzone z uwagi na upływ terminu, bowiem prowadziłoby to do obejścia przepisów o terminach. W niniejszej sprawie powódce przysługiwało uprawnienie do wniesienia odwołania od wypowiedzenia, w którym zawarte mogło być roszczenie o uznanie bezskuteczności wypowiedzenia lub o przywrócenie do pracy albo roszczenie ewentualne o odszkodowanie.

Zgodnie z art. 264 § 1 k.p., stosowanym odpowiednio do wypowiedzeń zmieniających, termin na wniesienie takiego powództwa wynosił 7 dni od dnia doręczenia pisma wypowiedzającego warunki pracy i płacy. Do obliczania terminów,

na podstawie art. 300 k.p., stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu cywilnego. Zgodnie z art. 111 k.c. termin oznaczony w dniach kończy się z upływem ostatniego dnia (§ 1), zaś jeżeli początkiem terminu oznaczonego w dniach jest pewne zdarzenie, nie uwzględnia się przy obliczaniu terminu dnia, w którym to zdarzenie nastąpiło (§ 2). Ponadto, jeżeli koniec terminu do wykonania czynności przypada na dzień uznany ustawowo za wolny od pracy, termin upływa dnia następnego (art. 115 k.c.).

Sąd podkreślił, że wypowiedzenie zostało doręczone powódce 18 grudnia 2013 r., zatem termin na wniesienie odwołania upływał 27 grudnia 2013 r. Powódka przed końcem terminu wniosła odwołanie wraz z żądaniem przywrócenia do pracy na poprzednie warunki, jednakże następnie cofnęła powództwo wraz ze zrzeczeniem się roszczenia o przywrócenie do pracy, nie zgłaszając w to miejsce żadnego z roszczeń wskazanych w art. 45 k.p. W tej sytuacji Sąd uznał, że wniesione odwołanie nie wywołało żadnych skutków prawnych, które ustawa wiąże z wniesieniem powództwa, w tym skutku w postaci zachowania terminu na wniesienie odwołania. Zgłoszenie roszczenia o odszkodowanie dopiero 23 czerwca 2015 r. nie może być uznane za wniesione w terminie 7 dni od doręczenia pisma zawierającego wypowiedzenie zmieniające, a samo wypowiedzenie korzysta z domniemania zgodności z prawem, a zatem ewentualne roszczenie o odszkodowanie na podstawie przepisów Kodeksu cywilnego podlega oddaleniu z uwagi na brak bezprawności w działaniach pracodawców.

Biorąc pod uwagę powyższe Sąd pierwszej instancji zaznaczył, że powódka nie zachowała terminu na wniesienie odwołania od wypowiedzeń zmieniających z 18 grudnia 2013 r., jednocześnie zaś nie ma interesu prawnego w dochodzeniu roszczenia o ustalenie treści stosunku pracy poprzez uznanie, że wypowiedzenie było bezskuteczne. Roszczenie o ustalenie w tym zakresie jest bowiem wyłączone z uwagi na przysługujące powódce roszczenia oparte o odwołanie z art. 45 k.p., natomiast niezachowanie terminu na wniesienie odwołania nie może skutkować dopuszczeniem powództwa o ustalenie, które należało oddalić z uwagi na brak interesu prawnego powódki. Skoro zaś termin na wniesienie odwołania nie został zachowany, również roszczenie o odszkodowanie oparte o zarzut bezskuteczności wypowiedzenia, nie mogło zostać uwzględnione, albowiem zgłoszenie go dopiero 23 czerwca 2015 r. było spóźnione. Termin na wniesienie takiego roszczenia upłynął bowiem 27 grudnia 2013 r. Twierdzenie pełnomocnika powódki, że roszczenie o odszkodowanie oparte jest o art. 415 k.c. w zw. z art. 300 k.p. uznać zaś należało jedynie za próbę obejścia przepisów o terminie wniesienia odwołania. Sąd zauważył, że istotą tego roszczenia jest uzyskanie odszkodowania za szkodę wywołaną bezzasadnymi lub bezprawnymi (w opinii powódki) wypowiedzeniami zmieniającymi, a więc roszczenie to odpowiada roszczeniu odszkodowawczemu z art. 45 k.p. Również w tym przypadku, uwzględnienie roszczenia o odszkodowanie na podstawie przepisów ogólnych prawa cywilnego, prowadziłoby do obejścia przepisów prawa pracy, dotyczących terminów na zgłoszenie odwołania od wypowiedzenia zmieniającego.

VI Apelacja powoda od wyroku Sądu pierwszej instancji

Apelację od powyższego orzeczenia wywiodła powódka, zaskarżając wyrok w całości i wnosząc o jego zmianę poprzez zasądzenie od pozwanego (...) SA. w W. na rzecz powódki 24 206,00 zł z odsetkami w wysokości ustawowej od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powódki 13 034,00 zł z odsetkami w wysokości ustawowej od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz orzeczenie o zwrocie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego od pozwanego na rzecz powódki w obu instancjach. Ewentualnie, w przypadku stwierdzenia, iż zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na zmianę zaskarżonego orzeczenia wniosła o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, przy uwzględnieniu kosztów zastępstwa procesowego w obu instancjach.

Powódka zarzuciła zaskarżonemu wyrokowi:

1) błędne ustalenie stanu faktycznego, poprzez przyjęcie, że:

a. cofnięcie powództwa opartego o art 45 k.p. w zakresie przywrócenia do pracy jest jednoznaczne z cofnięciem pozwu ze zrzeczeniem się pozostałych roszczeń przysługujących pracownikowi na podstawie art. 45 § 1 k.p., wobec czego

powódka cofnęła pozew także w zakresie ustalenia, że dokonane powódce przez pozwanych wypowiedzenia warunków pracy i płacy były niezgodne z prawem oraz w zakresie odszkodowania z tego tytułu,

b. powódka nie wniosła odwołań od wypowiedzeń dotychczasowych warunków pracy i płacy dokonanych przez pozwanych w niniejszej sprawie,

2) naruszenie prawa procesowego w postaci art. 233 § 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie polegające na wnioskowaniu Sądu w sposób wykraczający poza schematy logiki formalnej, w szczególności wobec stwierdzenia przez Sąd, że:

a. powódka cofnęła powództwo oparte o art. 45 k.p. ze zrzeczeniem się innych niż przywrócenie do pracy roszczeń przysługujących pracownikowi na podstawie art. 45 § 1 k.p., tj. także w zakresie ustalenia, że dokonane powódce przez pozwanych wypowiedzenia warunków pracy i płacy były niezgodne z prawem oraz w zakresie odszkodowania z tego tytułu,

b. powódka nie wniosła odwołań od wypowiedzeń dotychczasowych warunków pracy i płacy dokonanych przez pozwanych w niniejszej sprawie,

3) naruszenie prawa materialnego w postaci:

a. art. 44 k.p. w związku z art. 42 § 1 k.p. poprzez jego niezastosowanie polegające na uznaniu, że powódka nie wniosła odwołań od wypowiedzeń dotychczasowych warunków pracy i płacy dokonanych przez pozwanych w niniejszej sprawie,

b. art. 45 § 1 k.p. w związku z art. 42 § 1 k.p. poprzez jego niezastosowanie polegające na pominięciu uprawnienia pracownika do dochodzenia ustalenia, że wypowiedzenia dotychczasowych warunków pracy i płacy zostały dokonane niezgodnie z prawem.

VII Odpowiedź pozwanych na apelację powódki

W odpowiedzi na apelację pozwani wniosli o jej oddalenie w całości oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanych kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według podwójnej stawki minimalnej.

VIII Ustalenia faktyczne i rozważania prawne poczynione przez Sąd drugiej instancji

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Wbrew zarzutom apelacji Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił podstawę faktyczną rozstrzygnięcia, wobec czego Sąd Okręgowy podzieliła te ustalenia w całości i przyjmuje je za własne. Sformułowane w apelacji zarzuty nie dotyczą ustalonych przez Sąd okoliczności faktycznych, lecz przede wszystkim wykładni art. 45 § 1 k.p. Jak trafnie zauważył zresztą pełnomocnik pozwanych niezależnie od wskazania w apelacji na błędne ustalenie stanu faktycznego, naruszenie prawa materialnego, czy prawa procesowego, zarzuty dotyczą w istocie tej samej kwestii. Mianowicie oceny skutków prawnych i znaczenia dla rozstrzygnięcia oświadczenia pełnomocnika powódki z 16 grudnia 2014 r. w przedmiocie cofnięcia powództwa o przywrócenie poprzednich warunków pracy wraz ze zrzeczeniem się roszczenia. Zdaniem apelującej Sąd Rejonowy błędnie przyjął, że cofnięcie powództwa w zakresie roszczenia o przywrócenie do pracy jest jednoznaczne ze zrzeczeniem się pozostałych roszczeń przysługujących pracownikowi na podstawie art. 45 § 1 k.p. Przy czym przepis ten przewiduje dwa alternatywne roszczenia – przywrócenie do pracy albo odszkodowanie. Ustalenie, że wypowiedzenie było niezgodne z prawem stanowi wyłącznie jedną z przesłanek uwzględnienia roszczenia o przywrócenie do pracy albo zasądzenia odszkodowania. Wbrew temu, co podnosił pełnomocnik powódki Sąd Rejonowy nie uznał, że powódka cofnęła także roszczenie o ustalenie, że dokonane przez pozwanych wypowiedzenia warunków pracy i płacy były niezgodne z prawem. Sąd stwierdził bowiem, że roszczenie to zasługiwało na oddalenie ze względu na brak interesu prawnego (art. 189 k.p.c.). Stanowisko to jest w pełni uzasadnione. Jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z 25 lutego 2009 r., II PK 164/08 (OSNP 2010, nr 19-20, poz. 227) niezgodność z prawem

(bezprawność) rozwiązania umowy o pracę pracownik może wykazać wyłącznie przez powództwo przewidziane w Kodeksie pracy wniesione z zachowaniem odpowiedniego terminu (art. 264 k.p.). Bez wytoczenia takiego powództwa pracownik nie może więc w żadnym innym postępowaniu powoływać się na bezprawność rozwiązania umowy o pracę jako na przesłankę roszczeń odszkodowawczych przewidzianych w Kodeksie cywilnym. Tym samym w przypadku, gdy powódce przysługiwały odwołania od wypowiedzeń warunków pracy i płacy, tylko w tym trybie mogła zakwestionować zgodność z prawem wskazanych czynności pracodawców. Sąd pierwszej instancji słusznie wobec tego przyjął, że powódka nie miała interesu prawnego w ustaleniu niezgodności z prawem wypowiedzeń warunków pracy i płacy.

Odnosnie zaś do podnoszonej w apelacji kwestii dotyczącej tego czy cofnięcie roszczenia o przywrócenie poprzednich warunków pracy i płacy jest równoznaczne z cofnięciem także roszczenia o odszkodowanie za niezgodne z prawem wypowiedzenie warunków pracy i płacy należy zwrócić uwagę przede wszystkim na charakter tych roszczeń. W postanowieniu z 6 maja 2011 r., III PZ 3/11 (niepubl.) Sąd Najwyższy wskazał, że istota roszczeń alternatywnych na gruncie prawa pracy polega na tym, że gdy pracownikowi przysługują – na zasadzie rozłącznego wyboru – dwa lub więcej roszczenia przemienne, wybór jednego z nich i spełnienie go przez pracodawcę powoduje wygaśnięcie zobowiązania. Jeżeli z mocy ustawy, ze względu na ustalone okoliczności faktyczne, sądowi przysługuje uprawnienie do dokonania korekty decyzji pracownika i "wyboru" innego roszczenia, to przyznanie pracownikowi tego roszczenia w wyroku powoduje również wygaśnięcie zobowiązania pracodawcy, które wynika z nieuzasadnionego lub sprzecznego z przepisami prawa zwolnienia pracownika z pracy. Zatem powagą rzeczy osądzonej takiego wyroku jest objęte także nieuwzględnione przez sąd, a wybrane przez pracownika roszczenie alternatywne. Tym samym prawomocność materialna wyroku dotyczy zarówno odszkodowania, jak i przywrócenia do pracy. Odnosząc to do niniejszej sprawy należy stwierdzić, że w przypadku cofnięcia wybranego przez pracownika roszczenia o przywrócenie do pracy mamy do czynienia z cofnięciem całego pozwu (odwołań od wypowiedzeń). Roszczenia o przywrócenie do pracy i odszkodowanie są względem siebie alternatywne, co oznacza że nie mogą być dochodzone jednocześnie. Należy zatem stwierdzić, że wobec cofnięcia przez pełnomocnika powódki powództwa w zakresie dochodzonego przywrócenia poprzednich warunków pracy i płacy, Sąd Rejonowy umorzył całe postępowanie wywołane wniesieniem odwołań od wypowiedzeń zmieniających.

Zgodnie natomiast z art. 203 § 2 zdanie pierwsze k.p.c. pozew cofnięty nie wywołuje żadnych skutków, jakie ustawa wiąże z wytoczeniem powództwa. Tym samym Sąd Rejonowy słusznie przyjął, że odwołania powódki od wypowiedzeń zmieniających nie wywołały żadnych skutków prawnych. Na rozprawie 23 czerwca 2015 r. pełnomocnik powódki rozszerzył powództwo o żądania zasądzenia od pozwanych na rzecz powódki odszkodowania, przy czym jako podstawę prawną dochodzonych roszczeń wskazał art. 415 k.c. w zw. z art. 300 k.p. Należy zwrócić uwagę, że jedną z wymaganych przesłanek zasądzenia odszkodowania na podstawie tej regulacji jest bezprawność zachowania pracodawcy (wypowiedzenia warunków pracy i płacy). Bezprawność wypowiedzenia warunków pracy i płacy – jak już wskazano – można ustalić jedynie w postępowaniu wszczętym na skutek odwołania (art. 42 § 1 k.p. w zw. z art. 45 § 1 k.p.). Sąd nie jest wprawdzie związany wskazaną przez stronę podstawą prawną roszczeń, jednak nawet przy przyjęciu, że prawidłową podstawą roszczeń odszkodowawczych powódki jest art. 45 § 1 k.p., to zgłoszenie tych żądań nastąpiło już po upływie terminu określonego w art. 264 § 1 k.p.

W rezultacie należało stwierdzić, że apelacja powódki nie zawiera uzasadnionych zarzutów, wobec czego podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

IX Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego

O kosztach procesu w instancji odwoławczej Sąd Okręgowy orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Koszty celowej obrony pozwanych w procesie stanowiły opłaty za czynności radców prawnych ustalone na podstawie § 9 ust. 1 pkt 1 i 2 w zw. z § 2 pkt 5 i z § 10 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804 ze zm.).

SSO Bożena Rzewuska SSO Dorota Czyżewska SSO Sylwia Kulma